

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 59 0 Ps 028448 22 Rev
Banjaluka, 25.10.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci, vijeće u sastavu sudija: Violanda Šubarić, kao predsjednik vijeća, Biljana Tomić i Biljana Majkić Marinković, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja T.I. d.o.o. B., koga zastupa punomoćnik O.A., advokat iz B., protiv tužene Opštine S., koju zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, vrijednost predmeta spora: 102.777,35 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 59 0 Ps 028448 22 Pž od 14.6.2022. godine, na sjednici održanoj dana 25.10.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužene za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj: 59 0 Ps 028448 15 Ps od 25.11.2021. godine odbijen je zahtjev tužitelja da se obaveže tužena da mu, na ime duga, isplati iznos od 102,777,35 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 13.11.2012. godine do isplate i da mu naknadi troškove parničnog postupka.

Obavezan je tužitelj da tuženoj naknadi troškove postupka u iznosu od 5.600,00 KM.

Odbijen je zahtjev tužene za naknadu troškova preko dosuđenog iznosa.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 59 0 Ps 028448 22 Pž od 14.6.2022. godine, žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen i njegov zahtjev za naknadu troškova sastava žalbe, u iznosu od 1.561,95 KM.

Blagovremenom revizijom drugostepenu odluku pobija tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se osporena presuda preinači (ne kaže kako) ili da se ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje, a u svakom slučaju da se obaveže tužena da mu naknadi troškove postupka.

U odgovoru, tužena predlaže da se revizija odbije i obaveže tužitelj da joj naknadi troškove „odgovora na reviziju u skladu sa važećom advokatskom tarifom“.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se obaveže tužena da mu na ime duga, za izvršene dodatne radove, isplati iznos od 102.777,35 KM, sa zateznom kamatom i troškovima spora.

Raspravljajući o zahtjevu tužitelja nižestepeni sudovi su, provođenjem odgovarajućih dokaza i na osnovu navoda parničnih stranaka, utvrdili: da su tužitelj i UNDP zaključili ugovor pod nazivom ..., koji je tužitelj, kao izvođač radova, potpisao dana 12.4.2012. godine, kojim je ugovorena rekonstrukcija makadamskih puteva, sanacija i asfaltiranje nekih od njih na području Opštine S. – u naselju V., G.-K., B.-M., B.-P.; da je posao po tom ugovoru izvršen i radovi primljeni 11.10.2012. godine, a UNDP kao investitor, isplatio ugovorenu cijenu, nakon što mu je tužitelj dostavio okončanu situaciju broj: ... od 07.11.2012. godine sa fiskalnim računom br. ... u ukupnom iznosu od 336.505,78 KM; da je u tom poslu ispred UNDP, kao nosioca projekta, odnosno investitora, imenovana N.B., kao nadzorni organ, a ispred tužene je imenovan nadzorni organ u osobi H.B., dok je za odgovornog rukovodioca tužitelj, kao izvođač radova, imenovao J.B.

Tužitelj svoj zahtjev temelji na tvrdnji da je prilikom izvođenja radova po zaključenom ugovoru sa UNDP konstatovano da pri izradi tenderske dokumentacije nisu obuhvaćeni svi radovi što je zahtjevalo izvođenje dodatnih radova, koji su izvedeni, na zahtjev mjesnih zajednica i mještana, po usmenom nalogu i odobrenju načelnika opštine S., nadzornog organa H.B., te koordinatora ispred opštine Š.K.. Te dodatne radove (za koje traži naknadu od tužene) tužitelj je upisao u građevinski dnevnik koji je potpisao samo on, a ne i nadzorni organ imenovan od strane UNDP, a ni H.B., imenovan za nadzornog organa od strane tužene, pa ni Š.K., za kojeg tužitelj tvrdi da je bio koordinator kojeg je imenovala tužena. Važno je napomenuti da je za sve radove izvedene na osnovu ugovora zaključenog sa UNDP, sačinjena građevinska knjiga i vođen građevinski dnevnik i oni su potpisani i ovjereni od strane svih učesnika ovog posla i ti radovi su plaćeni od strane investitora (UNDP).

Tužena je osporila zahtjev tužitelja ističući da je tužitelj bio u poslovnom odnosu sa UNDP kao nosiocem projekta i investitorom, da je, istina, sa tužiteljem, prilikom izvođenja radova (po osnovnom, naprijed navedenom ugovoru) u naselju V. i K., sklapao posebne pojedinačne ugovore o izvođenju dodatnih radova, koji su plaćeni tužitelju (što tužitelj nije osporio) i nisu predmet ovog spora, te da je tužitelj pri izvođenju radova po ugovoru zaključenom sa UNDP, a i za radove na nekim drugim lokalitetima, koristio tamponski nasipni materijal (vlasništvo tužene) sa lokaliteta J. i da ga nije platio, što svakako poništava ili umanjuje bilo kakvo eventualno potraživanje tužitelja prema tuženoj.

Imajući u vidu utvrđene činjenice i navode parničnih stranaka, te sve dokaze provedene u ovom postupku (koje je prvostepeni sud temeljito analizirao i ocjenio, a drugostepeni takvu ocjenu prihvatio) i ovaj sud cijeni da ponuđeni dokazi – u vidu saslušanja svjedoka i nerazumljivog i nejasnog nalaza i mišljenja vještaka (koji nudi devet varijanti povodom istog predmeta vještačenja, od toga da tužena ne duguje ništa tužitelju, do varijante da duguje 116.572,67 KM, ali da je po njemu najrealniji iznos duga od 102.025,11 KM) – ne predstavljaju dovoljan i pouzdan osnov za utvrđenje visine predmetnog potraživanja, a ni za utvrđenje njegove osnovanosti.

Da bi se udovoljilo tužbi kojom se traži isplata duga, nužno je dokazati osnovanost zahtjeva i njegovu visinu. Teret dokazivanja je na tužitelju koji zahtjeva isplatu, kako propisuje odredba člana 7. stav 1, te člana 102. stav 1. i člana 123. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 i 49/09), a sud slobodnom ocjenom dokaza utvrđuje činjenice na osnovu kojih će donijeti odluku (stav 2. člana 123. ZPP). Odredbom člana 126. ZPP propisano je da ako sud na osnovu ocjene izvedenih dokaza ne može sa sigurnošću

da utvrdi neku činjenicu, o postojanju ove činjenice zaključice primjenom pravila o teretu dokazivanja.

Iz provedenih dokaza (kako pravilno obrazlaže i drugostepeni sud) ne proizlazi da su tužitelj, kao izvođač i tužena, kao naručilac i investitor, zaključili bilo kakav ugovor u vezi sa izvođenjem „dodatnih radova“ za čije izvođenje tužitelj traži naknadu.

Kod naprijed utvrđenog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi nisu pogriješili kada su zaključili da bi se u konkretnom slučaju, s obzirom na radove za koje se traži naknada, radilo o o ugovoru o građenju iz člana 630. do 647. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85 i 57/89 te "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO) ili eventualno ugovoru o djelu iz člana 600. istog zakona.

Saglasno odredbi člana 43. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“, br. 101/04, 42/05, 118/05 i 98/13), koji je u relevantnom periodu bio na snazi, jedino načelnik opštine može zastupati opštinu u vršenju pravnih poslova ili lice koje on ovlasti, te je u njegovoj nadležnosti zaključenje ugovora u ime opštine, u skladu sa aktima skupštine opštine (četnaesta crtica navedenog člana). Provedenim dokazima nije utvrđeno da je načelnik opštine S. (tužene) sa tužiteljem zaključio bilo kakav, pa ni usmeni, ugovor o izvođenju dodatnih radova niti da je to svoje ovlaštenje prenio na „mjesne zajednice ili mještane“, na čiji zahtjev su prema tužbenim navodima ti radovi izvršeni. Načelnik opštine u konkretnom slučaju nije ni saslušan u svojstvu svjedoka (da bi potvrdio navode o izdavanju usmenih naloga za izvođenje spornih radova), niti je provođenje takvog dokaza tužitelj predlagao.

Pored toga, i pod uslovom da se prihvati da je između tužitelja i tužene zaključen usmeni ugovor o djelu (koji ne mora biti u pismenoj formi, za razliku od ugovora o građenju za koji je, prema odredbi člana 630. stav 2. ZOO, pismena forma obavezna), i takav ugovor je protivan imperativnim zakonskim odredbama i to odredbama člana 22. do 30. Zakona o javnim putevima („Službeni glasnik RS“, br. 3/04, 51/04 i 73/08, 106/09 i 16/10 u kojem je objavljen prečišćeni tekst), koji je u relevantnom periodu bio na snazi i tada važećim odredbama Zakona o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH“ br. 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10, 87/13 i 47/14 – u daljem tekstu: ZJN BiH) saglasno kojim se takav ugovor uvijek sklapa u pismenoj formi nakon provedene, zakonom propisane, procedure javnog nadmetanja, a koji zakoni se u konkretnom slučaju primjenjuju kao *lex specialis* u odnosu na odredbe ZOO. Ugovor zaključen saglasno odredbama ZJN BiH bi sadržavao vrstu i obim radova, način i kvalitet njihovog izvođenja, ugovoren nadzor i kontrolu izvođenja tih radova, dinamiku izvođenja i rokove završetka, način i rokove plaćanja.

U konkretnom slučaju, takvog dogovora između parničnih stranaka, sa svim spomenutim detaljima, nije bilo ni u usmenom obliku, slijedom čega proizlazi da nema pravnog osnova, ni u vidu ništavog ugovora (kojem nedostaje propisana forma) sa pravnim posljedicama iz člana 104. ZOO, na kojem bi se zasnivala obaveza tužene da sporni iznos plati tužitelju.

Tužitelj je tek u žalbi za pravni osnov svog tužbenog zahtjeva spomenuo sticanje bez osnova (član 210. ZOO), isticanjem da sud nije vezan pravnim osnovom tužbenog zahtjeva, te da je primjenom ove zakonske odredbe mogao dosuditi tužitelju zahtjevani iznos.

Međutim, tokom postupka tužitelj nije provodio dokaze u tom pravcu. Naime, utvrđeno činjenično stanje, uz naprijed izloženo, ne daje osnova za zaključak da se radi o sticanju bez osnova.

Tužitelj je svoj zahtjev tokom čitavog postupka temeljio na zaključenom ugovoru od 12.4.2012. godine sa UNDP uz tvrdnju da je bilo nužno izvršiti i sporne dodatne radove „radi privođenja završetku ugovorenih radova“. Taj ugovor (zaključen sa UNDP kao investitorom) je nedvojbeno u cjelini realizovan. Tužitelj je izvršio ugovorene radove i drugi ugovarač (UNDP) je za taj posao isplatio ugovorenu naknadu. Tim ugovorom, nisu dogovoreni poslovi o kojima je riječ u ovom postupku (niti tužitelj to tvrdi). Nije dokazano, kako je naprijed rečeno, da je izvođenje tih radova na bilo koji način dogovoreno sa tuženom. Nisu navedeni i precizirani radovi koje treba izvesti, nije dogovorena njihova cijena, odnosno način obračuna naknade za izvršene radove, pa i pod uslovom da se tužena izvođenjem tih radova neosnovano obogatila nema načina da se utvrdi visina neosnovano stečenog. Ta visina, svakako, saglasno naprijed izloženom, nije se mogla utvrđivati na osnovu odredbi naprijed spomenutog zaključenog ugovora između tužitelja i UNDP kojim je dogovoreno izvođenje drugih radova i koji je kao takav u svim svojim odredbama i realizovan, a niti na osnovu nerazumljivog i nejasnog nalaza i mišljenja vještaka, kako su pravilno obrazložili i nižestepeni sudovi. Ovo tim prije što se vrsta, obim i vrijednost dodatnih radova, ako su i izvršeni, nije mogla utvrditi bez skidanja gornjeg stroja puta (kako ističe i vještak), a što nije učinjeno.

Pozivanje revidenta na odluku ovog suda broj: 59 0 Ps 026776 21 Rev od 13.12.2021. godine, nije od uticaja na rješenje ovog spora, jer se radi o potpuno drugačijoj činjeničnoj i pravnoj situaciji u odnosu na okolnosti konkretnog slučaja.

Iz izloženog proizlazi da je pobijana presuda zasnovana na pravilnoj primjeni materijalnog prava i pravilnoj primjeni odredaba parničnog postupkada, te da nema nedostataka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, zbog čega je odlučeno kao u izreci, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Tužena je, u odgovoru na reviziju, zatražila da se obaveže tužitelj da joj naknadi troškove sastavljanja odgovora na reviziju. Zahtjev nije odredila novčanim iznosom, kako propisuje odredba člana 296. ZPP. Ovaj sud cijeni da odgovor na reviziju, a time i troškovi povodom njegovog sastavljanja, nije bio nužan za vođenje parnice (član 387. stav 1. ZPP). Pored toga u odgovoru nema ni jednog navoda kojim se osporavaju revizioni razlozi, nego je samo predloženo da se revizija odbije. Stoga je ovaj zahtjev tužene odbijen, na osnovu odredbe člana 397. stav 1. ZPP.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić